

ZPRÁVA Z PRACOVNÍ CESTY

Rada vysokých škol – jednání k problematice informační infrastruktury
výzkumu a vývoje, vzdělávání a veřejných informačních služeb a jejich
financování

30.1.2014

Marta Zizienová

Místo jednání : Lékařská fakulta Masarykovy univerzity

Z hlediska UKN je zajímavé:

1. **Tomáš Opatrný (UPOL, místopředseda RVŠ) – Zahájení.** Toto setkání má umožnit, aby si RVŠ udělala názor na to, jak by mělo vypadat financování EIZ.
2. **Martin Svoboda (NTK, ředitel) – Národní centrum pro podporu informační infrastruktury vědy a výzkumu.** Dosavadní soutěžní model financování EIZ je předmětem kritiky, mohl by být považovaný za pletichu při veřejné soutěži. NTK využila projekt OP LZZ a dala zpracovat studii u firmy Deloitte, která má být podkladem pro diskusi o možné budoucnosti. Kostru návrhu licenčního centra podpořila a akceptovala konference rektorů. Studie je návrh, není to dogma. Ministr MŠMT by měl jmenovat komisi, která se financováním a LC bude zabývat. Vyjednávací síla ČR je jiná, než např. Velké Británie. Elsevier zná přesné podmínky v dané zemi a vždy se hledá spíš, za jakých podmínek bude EIZ zpřístupněn než aby se hádala cena; producentům nelze vnutit naši smlouvu. (NTK se zatím vždy podařilo vyjednat věci navíc – archivní kopie, MVS pro nečleny konsorcia, vzdálený přístup aj.). Soutěžním modelem nelze pořizování EIZ vylepšit. Ceny v zahraničí nelze oficiálně zjistit, pouze neoficiálně v kuloárech. V ČR činí podpora 130 mil. Kč/rok (nákup EIZ, financování z MŠMT), cena pod 5Eur za článek je prý dobrá. Většina projektů končí v r. 2017, LC by mělo nejpozději v r. 2017 fungovat (smlouvy se sjednávají minimálně o rok dříve). Otázky – podpora od státu ano či ne? Pokud ano, jak ji distribuovat – přímo subjektům (nutný mechanismus) nebo LC? Klíčové otázky LC – financování, právní forma, zařazení LC, struktura a řízení. Žádoucí jsou další funkce – podpora open access, systémová informační podpora hodnocení výzkumu.
3. **Věra Svobodová (MENDELU, výkonný výbor AKVŠ) – Licenční centrum jako podpora zajišťování EIZ.** Model NTK má doznat zásadních úprav. Cílem je navrhnout moderní, funkční, ekonomicky přínosný model v souladu s připravovanou národní politikou podpory VaVal, který bude odpovídat potřebám VŠ, AV a výzkumných organizací a bude zohledňovat rychle měnící se situaci v oblasti vědeckého publikování. Návrh NTK - ohrožuje autonomii VO v rozhodování o financích, je zpracován na míru velkým multioborovým zdrojům, problematičtější je zapojení komerčního sektoru, je sporná navrhovaná právní forma centra, složitá struktura, neznámé financování, vysoké náklady na provoz, ne všechny navržené funkce jsou účelné (např. MVS, centrální propagace EIZ, školení koncových uživatelů). Největší

zátěž pramení z projektového financování. VV AKVŠ navrhuje, aby každoroční částka na finanční zajištění EIZ byla institucionální (ne účelová), zachovat autonomii organizací v rozhodování o nákupu EIZ, vymezit nezbytné funkce LC jako servisního centra.

4. **Jana Říhová (Odbor podpory vysokých škol a výzkumu MŠMT, ředitelka).** V přípravě je nový OP Výzku, vývoj a vzdělávání, který bude také zahrnovat nákup EIZ. Jestliže bude existovat rozumný, logický model vzniklý spoluprací, pak státní podpora financování EIZ bude. Jestliže se budeme hádat, pak žádná podpora nebude. Je možné zapojit NTK a další velké knihovny, v rámci knihoven může existovat i neformální struktura. Pokud bude připravený konkrétní kompaktní návrh, bude ho MŠMT podporovat u vlády.
5. **Brainstorming k jednotlivým bodům.** Je nutné najít co nejefektivnější způsob, jak rozdělit peníze daňových poplatníků VO. Otázka korupce při rozhodování – co nejtransparentnější model? Producenti dosud vždy přesně věděli, kolik peněz stát dává, proč by pak přistoupili na slevy. Pokud dojde k rozdělení financí podle 130/2002 Sb v platném znění, konkrétně §3, odst. 3 písm a), pak bude dělení podle RIVových bodů. (RVVI má schvalovat návrh novely, kde je v účelové podpoře přidáno i získání EIZ. Pokud by se rozdělovalo dle RIVu, v dlouhodobém horizontu se přesunou peníze od NTK k VŠ.) Rozhodnutí o financování je na VO a potažmo na VŠ, ne na knihovnách, alokované peníze nejsou peníze pro knihovny. Pokud budou finance přidělené účelově nebo přímo LC, pak na ně kvestor nedosáhne; v případě institucionálního financování se peníze rozplynou jinde. P. Říhová by se ztotožnila s tím, že LC by mělo být nositelem přesně definované služby. V AKVŠ vzniká expertní skupina k LC. Výzkumník potřebuje dát požadavek na to, co potřebuje, požadavky se mají někde shromažďovat, LC je nacení, ceny pošle na VO a ty (rektor, knihovní rada aj.) rozhodnou, zda proběhne nákup. Výzkumník by chtěl mít přístup ke smlouvám a znát rozhodovací proces. LC by mělo umět i servis – aby se výzkumník jednoduše dostal k článku, který potřebuje. Z pohledu ceny není efektivní soutěžit 1 zdroj pro 1 instituci. Levnější je nakupit celou kolekci než tři konkrétní tituly z ní.
6. **Závěr.** RVŠ má zájem dozvědět se o dalších krocích. Na květnovém sněmu bude vyhrazeno cca 10 min. na informování. Do pracovní skupiny AKVŠ budou pozvaní zástupci NTK, VO aj.
7. **Poznámky.** Na setkání bylo pozváno cca 100 lidí, účastnilo se cca 20. Martin Svoboda má problém s ekonomickým zhodnocením ve studii.

Zpracovala: Marta Zizienová

